

Mester és tanítvány, generációkon át

Ha tanítvány nevez mesternek oktatóját, akkor ez azt is jelenti, hogy a mester nemcsak megmutatni, de átadni is képes – mindazt, ami őt mesterré teszi. A speciális iskolától kezdve a szakmunkásképzőn át az egyetemig mesterekkel és tanítványokkal beszélgettünk – akár a június első hétvégéjéhez kötődő pedagógusnap alkalmából is.

– Tehetségünk van a futáshoz – ezt mondta Saci néni – emlékszik *Biacsi Ilona*.

– Mi meg futunk, ahogy csak tudunk. Aztán Andor bával nagy versenyekre is eljutottunk – fűzi tovább a történetet a néhány perccel fiatalabb hűg, *Bernadett*. Mert edző nélkül nincs eredmény, hiába az akarát. A lányok szerint az edző, vagyis a mester az, aki diktálja a tempót, technikai segítséget ad, de a napi gondjaikban is a támaszuk.

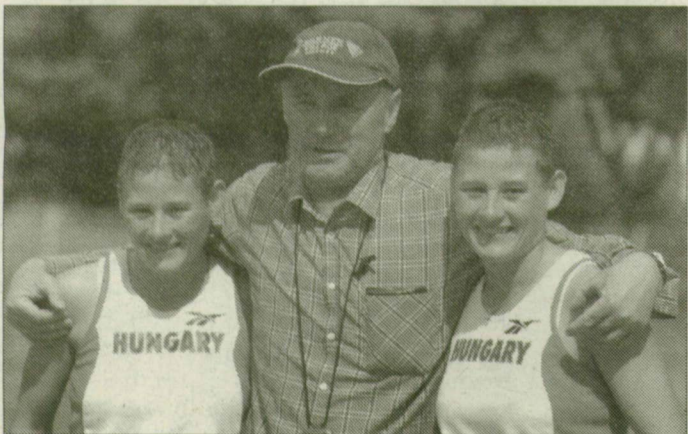
Fuss és fuss!

A külső-baktói tanyavilágban élő családjában 13. gyereként született Ilonában és a 14-dikként érkezett Bernadettben, vagyis a Biacsi ikrekben rejlt lehetőségeket a szegedi Súlyom utcai speciális általános iskolában *Joszné Vass Sarolta*, a tornatanár látta meg: a lányokat a sport, a futás felé terelgette. Komolyan atletizálni *Antal Andor*

irányításával 2001-ben kezdtek.

– Hosszú távon erősebb Ili. A nagyobb gyorsaságot igénylő versenyszámokban, rövid távon Berni jobb – néz tanítványaira és stopperórára *Antal Andor*, akit a Sportcsillagok gáláján az év edzőjének választottak a fogyatékosokkal foglalkozók közül. A két lány, mint két tojás, de edzőjük a mozgásuk alapján is jól megkülönbözteti az ikreket. Igazi atléták ők: odateszik szívüket-lelküket a futásért.

– Dísznövény- és zöldségtermesztő szakmára járunk a József Attila Általános Iskola és Szakiskolában, jövőre Vásárhelyen parkgondozást tanulunk, de mindennap edzünk. Nyertünk már országos és világbajnokságokat, jártunk Ausztráliában, Svédországban, Tunéziában, Olaszországban, Párizsban is – veszi vissza a szót a beszélgetésben Ili. Most a szeptemberi vebé, vagyis Brazília, Argentína a cél.

A Biacsi ikrek a futásban találtak magukra, s bennük edzőjük, *Antal Andor* jó tanítványokra
FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

Hoffmann László (balról) hegesztési tudományát – amit *Pálvölgyi Ferenctől* (jobbra) tanult – tanítványának, *Rabi Zsolt* mutatja
FOTÓ: FRANK YVETTE

Mesterképző mesterek

– Sokoldalú, miközben röviden és értelmesen fogalmazva képes átadni a tudását – vagyis: magasabb szintre jutott, mint a szakmunkás – magyarázza *Pálvölgyi Ferenc*, mit jelent számára a mester kifejezés. A Móra Ferenc Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium nyugdíjba készülő, módszertani könyvet is író mestere példáját két tanítványa is követte: szakmunkásból lett épületgépész szakoktató *Hoffmann László*, mérnök-tanári diplomája megvédésére készül *Rabi Zsolt*.

– A szakképzős gyerekekre bízom a megszólítást, mikor a tanműhelybe kerülnek. S mikor Oktató úr helyett Mester úrnak szólítanak, tudom: sikerült. Mert a tanműhelyben eleinte talán a legügyesebb tanuló kezét is fogni kell például hegesztéskor, de első munkadarabja elkészítésekor még a legcsibészebb is rájön: a szakmájában alkothat – folytatja *Hoffmann László*.

– Példakép és minta is a

mester – egészíti ki egykori tanárai szavait *Rabi Zsolt*, aki egyetemi tanulmányai idején is vissza-visszajárt harmadik mesteréhez, *Rácz Lászlóhoz*, aki a technikai szintre jutott diákban meglátta azt a pluszt, ami a jó szakmunkást vagy technikus mesterré teszi.

– A módszerekről is sokat elárul, hogy a szegedi épületgépészek 18 éve sorra megnyerik a szakmai versenyeket. Eddig harminc tanítvány jutott el ilyenfajta díjig. De azokra is büszké a Mórában, akik mesterségük mesterszintű elsajátítását igazolják a szegedi és azon kívüli építkezéseken. Vagy azokra a mesteremberekre, akik felnőtként is visszatérnek, hogy itt tanulják meg gyorsan változó szakmájuk új fortélyait, illetve gyerekként íratják ebbe az iskolába, ahol maguk is tanultak.

A fizika törvényei

– A fiatalok ötleteinek szűrése a legfontosabb feladat. Ugyanis

Szakra

A szakmát oktatók közül azok maradnak a rendszer-váltás után is a katedrán, akik szívügyüknek érzik a tanítást – véli a Móra szakközépiskola igazgatója, *Szabóné Virág Katalin*. Olyan gyerekekkel foglalkoznak ott, akik közül sokan maguk sem hiszik, mi mindenre képesek. A tanári munka értelme: fölfedezni a szikrát, megmutatni az alkotás örömét, új értelmet adni a tanítvány életének.

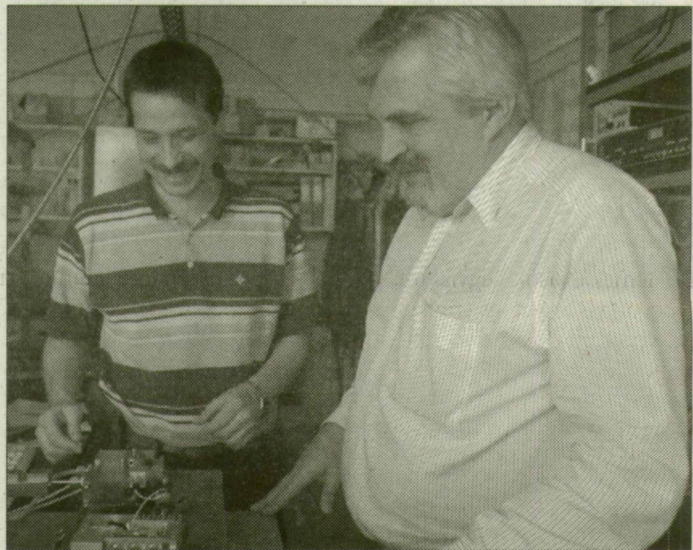
a kutatói pályán elinduló még nem tud különbséget tenni megvalósítható és irreális között – magyarázza *Szabó Gábor* professzor, akadémikus. A szegedi egyetem fizikus tanszékcsoportjához tartozó optikai és kvantumelektronikai tanszékén ügyködők zöme harminc év körüli. Ez is oka annak, hogy e csapat a fiatal kutatók sikeres menedzselése miatt is nevezetes. – Átültettük 1993-ban az amerikai rendszert, de anélkül, hogy a Phd-hallgatók és a professzorok közé beiktattuk volna a posztdoktori szintet – ma-

gyarázza az akadémikus, aki szerint a hazai egyetemeken a korfa se ideális, mert sok az idős oktató-kutató, kevés a középkorú.

– Hallgatóként, tudományos diákköri, majd szakdolgozatot íróként a Szabó professzor által irányított csoport megbeszélésein tanultam a legtöbbet – emlékszik kutatóvá érésére *Erdélyi Miklós* tanszéki munkatárs. Újabbán ő koordinálja a középiskolások informálását.

– Akkor figyelünk föl egy hallgatóra, ha a megtanultak mellett már egy új problémát és az azzal összefüggő kérdéseket is képes megfogalmazni – magyarázza a professzor, mitől „jó tanítvány” egy fiatal. Ugyanakkor szerinte az egyetemi oktatói munka a szakma igazi megértését szolgálja. Az egyetemen a legjelentősebb tudóstól is elvárja, hogy oktasson is. Szabó professzor úgy véli: félkarú óriás az egyetemen az a kutató, aki nem nevel ki maga mellé tanítványokat. Az igazi mestert inspirálják a tanítványok – az ötleteik és leginkább a kérdéseik.

ÚJSÁZSI ILONA

A fizikus professzor és akadémikus, *Szabó Gábor* tanítványának, *Erdélyi Miklós*nak saját életútjával is mesteri megoldásokat mutat
FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

Miért örült meg Mr. Orange?

(NEW YORK-I PIROS FÜZET)

Abban az időben esett meg ez a dolog, amikor Magyarországon kikiáltották a köztársaságot. Szív ismerte ezt az esetet, és jól ismerte a fotográfiát. Zsúfolt kép volt, mindenki látszani akart, akár a román forradalmárok. Összeér a transzatlanti két sín, az egyik keletről jön, a másik nyugatról, mindennap halad egy-két mérföldet, a gyilkos hőségben rengeteg kínai ember emelgeti a csákányt. Mennyi kínai élet, tízezrek izzadnak, robotolnak a nagy amerikai vasúton, és aztán elzavarják őket az ünnepségről. Összeér a vasút, és nincs a képen egyetlen kínai sem.

Szív 1990-ben látogatott el abba a kaliforniai elmeegógyintézetbe, a Good Cloudba. Mr. Orange roppant büszke volt a nevére, milyen kínos az, ha valakit banánnak, mogyorónak, dinnyének szólítanak. Mr. Orange hű volt a nevéhez, arca hasonlított a pucolt narancshoz, archúsának reddői kissé duzzadtan, de puhán és természetesen egészítették ki egymást, az ajka telt volt, fogai porcelánosan fehérek, a szeme kék és vizegyes, s az ujjait nyugodtan kulcsolta egymásba az összekarított kórházasztalon. S amíg Mr. Orange elmesélte az élete történetét, egy fiatal lány azt mímelte, hogy gyilkosságot lát a szomszédja ablakában.

Mr. Orange olyan összeesküvés áldozata lett, amely a világ bármelyik féltékében, Kínában, a Szovjetunióban megeshetett volna, de persze jellemző, hogy az Egyesült Államokban történt. Mr. Orange igazi szerelmi házasságot kötött, egy gazdag kaliforniai borász lányát vette el, s a jövő olyanak tetszett, mint a papa birtoka fölött a táj, a lazúrosan kék levegőben lágyan hullámzott a világ, énekeltek a mexikói szüretelők. Mr. Orange hatalmas udvarházat látott, sok gyerekkel, vad utazásokat Európába vagy Dél-Amerikába, kandallót, kutyát, gyertyafényes esti olvasásokat.

De gyerekek nem jöttek, a pártfogó papa meghalt, a vagyon szerte-szállt, s Mr. Orange furcsállni kezdte a felesége viselkedését. Mrs. Orange, akinek Rebeka volt a neve, az éjszaka közepén, váratlanul és előkészületlenül szerelmeskedni akart. Reggel az asszony nem emlékezett semmire, szórakozottan majszolta a lekváros kenyeret, mert egy hete nem evett mást, mint keserű narancslekvárral megkent zsömlét. Sé tálni indultak, mert az asszony, ezt kívánta, és aztán nem akart hazamenni. Menjenek, még menjenek, a következő dombháton lesz egy spanyol kápolna a „vicsorgó Jézussal”, s amikor a „vicsorgó Jézust”

megnézték, Mrs. Orange tovább akart haladni, bele a naplementébe, a sötétbe boruló, magnóliától illatozó völgyekbe, a környék óriásfenyőinek esti zúgásába, és aztán éjjel értek haza, az asszony ájult volt a fáradtságtól, a férje ágyba dugta, szinte beesett mellé, és a felesége egy óra múlva ébredt, és nyomban szerelmeskedni akart. A következő héten azt találta ki, ne beszéljenek. Hogyhogya ne beszéljenek?! Mr. Orange nagyon rosszat sejtett. Teljesen felesleges beszélni, mondta az asszony, s aztán két hónapig valóban nem szólt hozzá. Aztán amikor újra beszélt, azt követelte, a férfi vegyen részt az álmaiban. Jelenjen meg neki, legyen bátor vagy kegyetlen, mindegy csak jelenjen meg, de a férfi szabadkozott, ő nem képes Rebeka álmait befolyásolni. Az asszony csúnyán nevetett, még szebb lett. Amikor ez a vita elcsitul, arra kérte, hogy igyanak meg együtt az apja pincéjéből több húszéves Cabernet Savignone-t, illetve egy muzeális értékű, ötvenéves Zinefandelt. Vizespohárból kortyolták a biborszínű, fűszeres borokat, s Mr. Orange igyekezete, hogy asszony elöl eligya a drága és finom szeszeket, hiábavalóan bizonyult, a felesége tartotta a lépést, s csak a tizenharmadik kiürített palack után ájult el, fekete volt a szája, a nyelve, a fogai, és horkolt, mint egy baseballjátékos. Éjszaka még bepisilt, s reggel üdén ébredt, másnapos sem volt, de szemrehányóan kérdezte a férjét, miért itatta le. A férfi sírt. Szeretlek, mondta a felesége, szeretlek, és még mindig fekete volt a szája.

Mr. Orange két év után keresztet fel egy pszichiátert, egy csupa szőr, nagydarab fickót, aki figyelmesen végighallgatta, majd azt dörmögte, titkot lát a felesége életében. Talán lopott az asszony. Talán ölt. Talán már nem is a felesége. Mr. Orange erőltetetten nevetett, hogyhogya nem a felesége?! Úgy, Mr. Orange, hogy már elhagyta önt. Egy másik férfi szeret.

A pszichiáter megadta a Good Cloud elmeegógyintézet számát, keresse egyenesen Dr. Blackblack igazgatót, ő ért az ilyen esetekhez. A legjobb specialista, tette hozzá, s mert a pszichiáter mosolyában Mr. Orange észrevett valami fenyegetőt, még egy nullát írt a csekkfüzetben kéklő szám után, de érezte, már hiába teszi.

Elmennek az orvoshoz, mondta aznap este Mr. Orange este a feleségének. Az asszony bólintott, a válla megremegett, nem szólt, szép volt. Mr. Orange úgy emlékezett, hogy zöld eső esett aznap. Bérkocsi vitte

őket, a fekete fiú az úton dúdolt, s Mr. Orange végül azt vette észre, hogy együtt dúdol a sofőrrel. A felesége végig hallgatott, nézte az elsuhanó tájat, és nem látta, Whyet festett ilyen kiégett, sárga fűvű vidékeket akkoriban. Mr. Blackblack már várta őket, és nem hagyta, hogy Mr. Orange a feleségéről beszéljen. Mr. Orange-nek magáról kellett mesélnie, a gyermekkoráról, a szexuális szokásairól, az álmairól, és titkos vágyairól, a félelmiről. Mr. Blackblack végül bólintott, s puha szavakkal azt javasolta, Mr. Orange maradjon bent, nála, az intézetben. Nyílt az ajtó, és három markos ápoló lépett a szobába.

Ez volt nyolc éve, és aztán a főápoló beavatta a férfit a titokba. A titok egyszerű volt, de titok volt. Mr. Blackblack és Mrs. Orange gyerekkoruktól fogva szerették egymást. Az apja gyűlölte Mr. Blackblacket, hiszen borász volt, vagyis a fénnel dolgozott, míg Mr. Blackblack a lélek és szellem sötétségébe nyújtogatta a csápjait. Rebeka kényszerűen hozzáment Mr. Orange-hoz, és kitartó volt, három évig játszott az örüllet, ki-várta, hogy meghaljon az apja, s kívárta, hogy végre el tudja csinálni a férjét az elmeegógyintézetbe.

A férfi nevetett, ököllel ütögette az asztalt.

Olyan ő, mondta, mint a kelet-nyugati vasútvonal!

Ő az a pont, ahol a sínek összeérnek!

Ő az ünnepi pillanat, ő a beteljesülés, ő az országos dáridó, amelyből számúzták a kínaiakat!

De egyszer a kínaiak vissza fognak jönni!

Az összes megnyomorodott, elfelejtett, halálra dolgoztatott kínai visszajön!

Lustán forgott fölöttük a ventilátor.

A bolond lány azt játszotta, hogy a szomszéd ablakában gyilkosság történik, háromszor sújtott le a kés, a lány rémülten az arca elé kapta a tenyerét, mire Szív odahajolt, nyugodjon meg, kisasszony, nem találta el.

Szív a látogatás végeztével bekopogott az igazgatói irodába. Félhomály volt, gyümölcsillat. Az igazgató és Mrs. Orange a bőrkanapén ültek, egymás kezét fogták, és mosolyogtak. Előttük nagy, fonott kosárban pucolt narancsok tornyosultak. Megpuolták őket, de érintetlenek voltak.

SZÍV ERNŐ